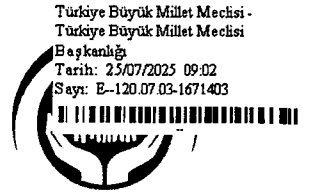

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2025 AİLE YILI

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16939447

Konu : Soru Önergeleri
(7/25620-7/27056-7/28089-7/28498)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/25620 GK 133
7/27056 GK 152
7/28089 GK 162
7/28498 GK 166

- İlgi : a) 24.03.2025 tarihli ve 1602858 sayılı yazınız.
b) 02.05.2025 tarihli ve 1620822 sayılı yazınız.
c) 21.05.2025 tarihli ve 1630684 sayılı yazınız.
ç) 28.05.2025 tarihli ve 1636603 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem AVŞAR tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/25620, 7/27056, 7/28089 ve 7/28498 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/25620 Cevap Metni (3 Sayfa)
- 2 - 7/27056 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 3 - 7/28089 Cevap Metni (5 Sayfa)
- 4 - 7/28498 Cevap Metni (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 06FB3989-7568-436B-9C86-443ED5517A1D

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK
Sosyal Çalışmacı
Telefon No: (312) 705 73 30

Tekirdağ Milletvekili Sayın Cem AVŞAR'a Ait 7/28089 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Afet ve acil durum hallerinde Türkiye'de yaşanabilecek her tür ve ölçekteki afet ve acil durumlara etkin müdahale edilebilmesi için görev alacak kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve gerçek kişiler Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında belirlenmekte olup Ayni Bağış Depo Yönetimi ve Dağıtım Çalışma Grubu faaliyetlerinin yürütülmesinde Bakanlığımız görevlendirilmiştir. Bu kapsamda ayni bağışların toplanmasından, tasnif edilmesinden ve dağıtımından Bakanlığımız sorumludur.

Ayrıca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla Afet ve Acil Durum Hallerinde Yürütülecek İş ve İşlemler ile Zarar Gören Hanelere Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin İlke Kararı kapsamında afetten etkilenen hanelere yönelik acil temel ihtiyaç, ev eşyası ve barınma yardımları yapılmaktadır.

Öte yandan Bakanlığımız TAMP ile Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda afetlerde Psikososyal Destek Çalışma Grubunun koordinasyonundan sorumlu ana çözüm ortağı olarak görevlendirilmiştir. Bakanlığımız, Psikososyal Destek Çalışma Grubu görev ve sorumluluklarını TAMP'ta yer alan destek çözüm ortağı paydaş kurum ve kuruluşları koordine ederek iş birliği içinde yürütmektedir.

Bu kapsamda 6 Şubat tarihli Kahramanmaraş depremlerinde ilk andan itibaren vatandaşlarımıza destek olunmuştur. Afet ve acil durum süreçlerinden etkilenenlerin güçlenmelerinin sağlanmasını hedefleyen psikososyal destek çalışmaları yürütülmektedir. Gerek deprem illerinde gerekse diğer illerde yani 81 ilimizde psikososyal destek ekipleri seferber edilerek vatandaşlarımıza psikososyal destek sunulmuş, normal yaşama geçiş süreçlerine destek olunmuştur.

Ebeveynlere yönelik psikolojik bilgilendirme, gizlilik ve mahremiyet eğitimi, çocuk ve yetişkinlere yas danışmanlığı hizmeti verilmektedir. Psikososyal destek hizmeti kapsamında deprem sonrası yas süreci yaşayan çocuklar meslek elemanları aracılığıyla psikolojik ilk yardım, psikoeğitim, grup çalışmaları, bireysel görüşme vb. müdahale araçları ile desteklenmektedir. Söz konusu çalışmaların yürütülmesine yönelik olarak barınma alanlarında psikososyal destek çalışmalarını yürütmek ve takip etmek üzere yetişkinler ve çocuklar için psikososyal destek birimleri kurulmuştur. Geçici barınma merkezlerinde yeni bir yaşama uyum sağlanabilmesi için gizlilik ve mahremiyet, aile içi iletişim, kadına yönelik şiddet vb. farkındalık eğitimleri düzenlenmiştir.

Psikolojik ilk yardım hizmeti ve psikososyal destek hizmeti sunulması esnasında riskli durumdaki kadınların tespiti halinde Bakanlığımızın hizmet modellerine gerekli yönlendirmeler yapılmaktadır.

Bununla birlikte yerleşik bir düzene giren afet sahasında; hobi kurslarının açılması, spor faaliyetleri düzenlenmesi, kültürel ve sosyal iyileştirme etkinliklerinin düzenlenmesi ile hayatın normale dönmesi amaçlanmaktadır. Bütün bu hizmetler çerçevesinde, yaşanan travmatik olayla baş etme becerilerinin güçlendirilmesi ve psikolojik sağlamlığın artırılması amaçlanmaktadır.

Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Çocuklara yönelik tüm hizmetler ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde gerçekleştirilmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan depremlerin ardından deprem bölgesinde bulunan bütün konteyner kentlerde çocuk alanları oluşturulmuş, çocukların ihtiyaçlarının giderilmesi için PSD ekipleri düzenli alan taramaları ve talep odaklı çalışmalar yürütmüştür.

Geçici barınma alanlarındaki çocukların desteklenmesi, 12-18 yaş aralığındaki çocukların iyi olma hallerini gözeten ve akranları ile zaman geçirmelerini destekleyen güvenli alanların oluşturulması amacıyla Suna ve İnanç Kırar Vakfı ile iş birliği protokolüne istinaden deprem bölgelerine yönelik modüler yapılardan oluşan Çocuk Yaşam Merkezleri oluşturulmasına ilişkin çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, 27 Nisan 2023 tarihinde Kahramanmaraş-Pazarcık, 26 Mayıs 2023 tarihinde Hatay-Güzelburç ve 15 Aralık 2023 tarihinde Adıyaman-Merkez’de bulunan üç konteyner kentte Çocuk Yaşam Merkezleri kurulmuştur. Merkezlerde esenlik atölyesi, yürüyüş, harita atölyesi ve kız çocuklarla STEM atölyesi etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Suna İnan Kırar Vakfı ve UNICEF iş birliği ile 12 Ocak 2024 tarihinde Hatay-Antakya ve 28 Şubat 2024 tarihinde Şanlıurfa-Harran’da iki konteyner kentte Çocuk Yaşam Merkezleri kurulmuştur.

Merkezlerin yaygınlaştırılması amacıyla 28 Kasım 2024 tarihinde resmi olarak başlayan IPA II “Acil Durumlara Duyarlı Çocuk Koruma Hizmetlerinin ve Desteklerinin Geliştirilmesi Yoluyla Çocukların Yaşamlarının İyileştirilmesi” projesi kapsamında Bakanlığımız ve UNICEF iş birliği ile Malatya, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Hatay olmak üzere dört deprem ilinde çocuk yaşam merkezlerinin kurulacaktır.

Bununla birlikte, koruyucu ve önleyici çalışmalarımız kapsamında çocukların korunması ve desteklenmesine yönelik faaliyetlerin bir bölümünü de eğitici, rehberlik edici ve farkındalık oluşturmaya yönelik faaliyetler oluşturmaktadır. Bu yöndeki çalışmalarımız ihtiyaçlar doğrultusunda çocukları, ebeveynleri, çocuklarla çalışan profesyonelleri, çocuklarla temas halinde olan tüm yetişkinleri ve nihayetinde toplumun genelini kapsamaktadır.

11. ve 12. Kalkınma Planı ile 2022, 2023 ve 2024 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan “Erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir.” tedbiri doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından 0-18 yaş aralığındaki çocukların ihmal, istismar ve şiddetten korunması, iyilik hallerinin artırılması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla “Çocukların Yaşam Becerilerinin Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Farkındalık Eğitim Programı” hazırlanmaktadır.

Eğitim programının ilk aşaması olarak 0-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveyn/bakım verenlerine yönelik modüller tamamlanmıştır. Program; “İhmal ve İstismarın Önlenmesi-Ebeveyn İçin Temel Bilgiler”, “Ebeveynlik”, “Gelişim”, “Duyarlı Bakım”, “Pozitif Disiplin”, “Günlük Rutinler”, Dijital Ebeveynlik”, “Etkileşimli Rutinler: Oyun Oynama ve Kitap Okuma” başlıklı modüllerden oluşmaktadır. Eğitim programı ile ebeveyn/bakım verenlerin, doğumdan itibaren sevgi ve şefkat odağında çocukların gelişimi, duyarlı bakımı, ihtiyaçları ve gelişim süreci içinde nasıl desteklenmeleri gerektiği hususlarında güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda program, yukarıda bahsi geçen ebeveyn-çocuk ilişkisinden kaynaklanan riskleri önleyici, ebeveyn-çocuk bağımlı güçlendirici, ebeveyn farkındalığını artırıcı bir programdır ve madde bağımlılığına karşı da koruyucu nitelikte bir programdır. Söz konusu bu program cinsiyet ayırt etmeksizin tüm çocuklarımız için hazırlanmıştır.

Programın 7-18 yaş grubu çocuklara ve ebeveynlerine yönelik modüllerinin geliştirilmesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımızca depremden etkilenen 10 ilimiz ve diğer tahliye illerinde deprem sebebiyle ebeveyn kaybı yaşamış çocukların tespiti, çocuk ve ailesi/bakım veren bireylerin ihtiyaçlarının

belirlenmesine yönelik olarak hane ziyaretleri yapılmıştır. Ayrıca, depremde etkilenen çocuklar için hane ziyaretleri yapılarak sosyal hizmet konusunda ihtiyaç tespiti ve yönlendirme yapılmıştır.

Ankara'da gerçekleşen Koruyucu Aile Hizmet İçi Eğitimi kapsamında İl Müdürlüklerimizde görevli personele afet ve acil durumlara yönelik psikososyal destek eğitimi de dâhil olmak üzere hizmet içi eğitim verilmiştir.

Çocukla çalışan profesyonellere yönelik "*Psikososyal Destek Çalışmalarında Afet Döneminde Çocuklara Yaklaşım Rehberi*" ile çocuk bakım kuruluşlarında yaşayan çocukların yaşam becerilerini geliştirmek ve onları hayata hazırlamak amacıyla hazırlanan "*Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı Yaşam Becerilerinin Geliştirilmesi ve Hayata Hazırlama Modülü*" deprem döneminde çocuklarla yapılacak çalışmalar özelinde uyarlanarak resmi yazı ile tüm illerimize duyurulmuştur.

Çadır ve konteyner kentlerde çocukla temas halinde olan personele yönelik hazırlanan "*Çocuklarda Mahremiyet: Afet Döneminde Özellikle Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar*" konulu eğitim modülü Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı (uzaktanegitimkapisi.cbiko.gov.tr) aracılığı ile tüm ilgili taraflar ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

6 Mayıs 2023 tarihinde Deprem Sonrası Psikososyal Destek Eylem Planı kapsamında depremde etkilenen çocukların risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ve Çocuklar Güvende Ekipleri aracılığıyla izleme ve takiplerinin yapılması konusu resmi yazı ile tüm illerimize duyurulmuştur.

Hizmet verilecek çocuk gruplarının (uzuv kaybı, ebeveyn kaybı, gelişim geriliği, zihinsel engellilik vb) belirlenebilmesi ve gruplar özelinde çalışma programlarının oluşturulabilmesi amacıyla odak grup görüşmeleri yapılmıştır.

Yaşanan depremin travmatik etkilerinin azaltılmasına yönelik çocuk bakım kuruluşlarında çalışan personelin ihtiyaç odaklı eğitimler verilerek desteklenmesi ve deprem sonrası kuruluş bakımındaki çocuklara psikososyal destek ve ruhsal sağlık hizmetleri sunulması amacıyla Dünya Sağlık Örgütü iş birliği ile "*Koruma ve Bakım Altındaki Çocuklara Yönelik Deprem Sonrası Psikososyal Destek Programı*" geliştirilmiştir. Program kapsamında depremin çocuklar üzerinde sebep olduğu travmatik etkilerin azaltılması amacıyla çocuk bakım kuruluşlarında çalışan personele yönelik hizmet içi eğitimler yapılmıştır. Eğitim programı kapsamında personele süpervizyonluk ve destek sağlanmasına yönelik de oturumlar düzenlenmiştir. Hizmet içi eğitimlere, deprem bölgesindeki çocuk bakım kuruluşlarında çalışan personel ile çocuklarımızın nakil edildiği diğer illerdeki kuruluşlarda çalışan personel katılım sağlamıştır.

UNICEF iş birliği ile depremde etkilenen koruyucu ailelerimize yönelik "*Çevrimiçi Psikolojik Destek Programı*" gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planında Koruyucu ve Önleyici Hizmetler hedefi kapsamındaki "*Afet, acil durum ve salgın hastalık vb. olağanüstü dönemlerde hizmetlere erişim ve hizmet sunumunun aksaklığa uğramaması için gerekli tedbirler alınacaktır.*" stratejisi kapsamında 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin ardından Bakanlığımız merkez teşkilatı tarafından depremde etkilenen illerde bulunan kadın hizmet kuruluşlarımızın mevcut durum ve ihtiyaçları tespit edilmiş, personelimizin sağlık durumları hakkında bilgi alınmıştır. Bakanlığımız ve ilgili paydaşlarla iş birlikleri ile en kısa sürede ihtiyaçlar karşılanmış, kuruluşlarımız konteyner, tefrişat, personel ve mesleki yönden desteklenmiştir. Bu kapsamda;

- Depremin verilen hizmete etkilerini yerinde görmek amacıyla deprem bölgesine il ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.
- Adıyaman ve Hatay ŞÖNİM hizmet binası taşınma işlemleri gerçekleştirilmiş, 11 ilimizdeki ŞÖNİM'lere tefrişat desteği sağlanmıştır.

- Adıyaman, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş illerindeki ŞÖNİM'lere personel görevlendirmesi yapılmıştır.
- Depremden doğrudan etkilenen 11 ildeki ŞÖNİM personeline yönelik olarak hem depremin neden olduğu olumsuz etkilerin giderilmesi ve personelin hayatın olağan akışına dönmelerini kolaylaştırmak hem de hizmet sunum kapasitesini desteklemek üzere çeşitli eğitim ve destek programları hazırlanmış ve uygulanmıştır.
- Afet süreci ve sonrasında kadın hizmetlerinin merkez, taşra, ilgili kamu kurum ve kuruluşları iş birliğinde etkin yürütülebilmesine yönelik "Afet ve Acil Durumlarda Kadın Hizmetleri Rehberi" hazırlanmıştır.
- Koruyucu ve önleyici faaliyetler kapsamında başta afetten etkilenen vatandaşlar olmak üzere 81 ilde kamuoyunun bilgilendirilmesine yönelik "erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele" alanında farkındalık çalışmaları ile eğitim, meslek edindirme, kadın kooperatifleri faaliyetlerine katılma ve istihdam konularında faaliyetler yürütülmüştür.
- Afet ve acil durumlar sonrasında erken yaşta ve zorla evlilik olgusunun artışına ilişkin riskin önlenmesi amacıyla Adana, Adıyaman, Elazığ, Malatya ve Osmaniye illerinde Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planları yürürlüğe konmuştur.
- Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planı bulunan illere yönelik Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele İl Eylem Planı Desteklenmesi Eğitimi gerçekleştirilmiştir.
- Olağan dönemde 6284 sayılı Kanun kapsamında yürütülen iş ve işlemlerin afet sonrası süreçte de herhangi bir aksaklığa mahal verilmeden uygulanması amacıyla;
 - Gizlilik, teknik yöntemlerle takip gibi özel nitelikli kararların uygulanması, ŞÖNİM hizmetleri ve psikososyal müdahalenin etkin yürütülmesine yönelik olarak Bakanlık içi birimler ile İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, AFAD, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve 81 İl Valiliği ile aktif biçimde koordinasyon sağlanmıştır.
 - Haklarında önleyici tedbir kararı alınmış olan şiddet uygulayanlara Aile İç Şiddetle Mücadele Seminer Programı'nın düzenli olarak uygulanması amacıyla gerekli tedbirler alınmış bu kapsamda programın uygulayıcı sayısını artırmak için personelimize "Aile İç Şiddetle Mücadele Semineri Uygulayıcı Eğitimi" düzenlenmiştir.
- Türkiye'de depremden etkilenen ve deprem sonrası yoğun olarak göç alan illerde şiddet riski altında olan kadınlar ve kız çocuklarına yönelik nitelikli önleme, koruma ve güçlendirme hizmetlerine erişimi artırmak amacıyla Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) kapsamında Birleşmiş Milletler Kadın Birimi iş birliği ile "Türkiye'de Depremden Etkilenen Bölgede Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddete Karşı Önleyici ve Koruyucu Hizmetlerin Yeniden Yapılandırılması ve Güçlendirilmesi" projesi hayata geçirilmiştir. Proje kapsamında Adıyaman, Hatay, İstanbul ve Kocaeli olmak üzere 4 ilde toplam 4 kadın konukevinin inşa edilmesi, 15 ilde kadın konukevi ve ŞÖNİM'lerin güçlendirilmesi, bakım-onarım ve tadilat gereksinimlerinin karşılanması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve koruyucu hizmet kapasitesinin artırılmasına yönelik eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.
- Deprem sonrasında şiddet mağduru kadınlar ve beraberindeki çocuklara yönelik kadın konukevi hizmetlerine kesintisiz olarak devam edilmiştir. Konukevi hizmetine ihtiyaç

duyan kadın ve varsa beraberindeki çocukları için mesleki değerlendirme yapılarak aynı ilde veya başka bir ildeki kadın konukevine nakil edilerek hizmet almaları sağlanmıştır.

Bununla birlikte kadın konukevlerinde kendileri de depremzede olan personele, hizmet alan kadın ve beraberindeki çocuklara daha nitelikli hizmet sunumu sağlanması için aşağıdaki kapasite geliştirme ve sağaltım destekleri sunulmuştur:

- UN Women teknik desteği ile deprem bölgesinde görev yapan ve depremi yaşayan ŞÖNİM ve kadın konukevi personeline yönelik “Depremzede Meslek Elemanlarına Yönelik Psikolojik Destek Çalışması Proje”si gerçekleştirilmiştir. Söz konusu proje ile ŞÖNİM ve kadın konukevlerinde çalışan tüm meslek elemanı ve destek personeline psikolojik destek ve EMDR terapi desteği sunulmuştur. Bu kapsamda, psiko-eğitim ve stabilizasyon teknikleri öğretimi, yüz yüze saha çalışmaları, online grup çalışmaları ve online/çevrim içi bireysel çalışmalar şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sürece katılım sağlayan tüm katılımcılara çalışmanın başında ve sonunda “Olayların Etkisi Ölçeği” uygulanarak etkinliği değerlendirilmiştir.
- 22-24 Mart 2023 tarihlerinde öncelikle 11 deprem ilinden başlamak üzere 81 ilin ŞÖNİM ve Kadın Konukevi personeline yönelik yaklaşık 500 kişinin katılım sağladığı Psikolojik İlk Yardım eğitimi gerçekleştirilmiştir.
- 10-12 Nisan 2023 tarihlerinde ŞÖNİM ve Kadın Konukevi meslek elemanlarına yönelik yaklaşık 100 kişinin katılım sağladığı Çözüm Odaklı Terapi eğitimi gerçekleştirilmiştir.
- 5-9 Haziran 2023 tarihlerinde UNFPA iş birliğinde kadına yönelik şiddetin önlenmesi konularında bir eğitim programı hazırlanmıştır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara ASH İl Müdürlüğü, ŞÖNİM, Kadın Konukevi ve Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlerine yönelik kapasite geliştirme eğitimi; Afet ve Acil Durumlarda Kadına Yönelik Şiddet Eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, Bakanlığımıza bağlı yatılı kuruluşlarımızdan hizmet alan engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın; deprem başta olmak üzere diğer afet ya da acil durumlara karşı hazırlıklı olma, bu durumlar sırasında uygun becerileri sergileyip gerekli girişimlerde bulunma, afet ve acil durumlar sonrasında gereksinimlerini karşılayabilme gibi konularda ek ya da özelleştirilmiş hizmet ya da uyarlamaların geliştirilmesi, afet ve acil durum planlarının revize edilmesi amacıyla; Engelli ve Yaşlı Alanında Uzun Süreli Bakım Hizmeti Sunan Kuruluşlarda Afet ve Acil Durum Planı Geliştirilmesi Projesi hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Kuruluşlarımızda kalan yaşlı bireylere mesleki personel tarafından düzenli olarak psiko-sosyal destek verilmektedir. Ayrıca yaşlı bireylerin afet ve acil durumlarda minimum seviyede bu olumsuz durumu atlatmaları için yaşlılarımız ile birlikte personelin de eğitilmesi, afet ve acil durum planlarının revize edilerek, kuruluşları acil durumlara hazırlamak amacıyla koruyucu ve önleyici çalışmalar gerçekleştirilmiştir.